

**איִשׁוּנִים
מִתְרַחֲבִים
בְּחֹשֶׁךְ**
Dilating in the Dark

מַעֲיִין שַׁחַר
Maayan Shahr

אישונים מתרחבים בחושך

מעין שחר

2022

אוצרת **נעמה הנמן**

צוות ארטפורט:

מנהלת **ורדית גרוס**

מנהלת תכנית הרזידנסי **יעל משה**

מפיקה **נעמה הנמן**

אחראית גלריה ומדיה חברתית **ניצן גאון**

עיצוב גרפי **סטודיו ג2**

יחסי ציבור **מירה אן בינרט יח"צ**

תרגום **דריה קסובסקי**

הקמות **ששי מזור**

צילום **טל ניסים**

תודה מיוחדת **נועם גולדווי, גיל דותן**

ארטפורט, מיסודה של הקרן המשפחתית על-שם תד אריסון, פועל ללא מטרת רווח לקידום וטיפוח האמנות העכשווית בישראל. דרך כנסים, תערוכות, סדנאות מקצועיות לאמנים ותכנית הרזידנסי הבולטת בישראל, ארטפורט פועל להשמעת קולם של אמנים במרחב הציבורי ולקידום הקשרים בין אמנות וחברה.

הקרן המשפחתית על שם תד אריסון: ג'ייסון אריסון (יו"ר), שלומית דה־פריס (מנכ"ל), רחל כהן (משנה למנכ"ל וסמנכ"ל כספים), יפעת שמואליביץ' (סמנכ"ל השקעות חברתיות)

ועדה מייעצת לארטפורט: אילן דה־פריס, דני מוג'ה, מירה לפידות, סאלי הפטל נוה ועידו בראל

בעלטה

נעמה הנמן

הצעה של חבר, חוקר מוח, תביא את מעיין שחר לגשת לבית החולים איכילוב. היא תשתה מנת סם מדודה, מלווה באסיסטנטית תשוטט במסדרונות לבנים. אחר כך תשכב, תוכנס ל-MRI, היא תיתן למכונה להלך בתוך ראשה. לאט תנטר המכונה רקמות מוח בעזרת המים בגופה, תסרוק בצורה אנכית ואופקית מקודקוד הראש לעמוד השדרה, ולבסוף תוציא פלט, שכבות של שחורים, לבנים ואפורים, סריקות שמספרות את מוחה.

שימוש בסמי תודעה נפוץ במחקרים העוסקים בשיטות טיפול שונות, המבקשות לשנות את אזורי התודעה. הם מיצרים חוויה דיסוציאטיבית, המאפשרת זרות והתבוננות תוך ניתוק וראייה מחדש של המציאות. זוהי קליטה אינטואיטיבית, כזאת שאינה עוסקת בקליטה המוכרת לנו דרך החושים, ואינה דובקת בתחושת האני, ברובד הגופני או הזהותי. בכך, היא מייצרת מציאות קפסולה רגעית, העוברת לקשב צף של המחשבה ופותחת צוהר למקום פנימי. זוהי חוויה נדירה שאיננו רגילים אליה כאנשים בוגרים, אשר מרחב ההבנה שלנו את ההווה מבוסס על זיכרונות, רגשות, וניסיונות העבר, לצד תשוקה לחוויה מוגדרת מראש בעתיד. זוהי הזדמנות לחזור לחוויית הילד, שאינו מזוהה במלואו עם חוויית האני שלו, שנעלמת עם השנים ואת מקומה תופסת מציאות מובנית.

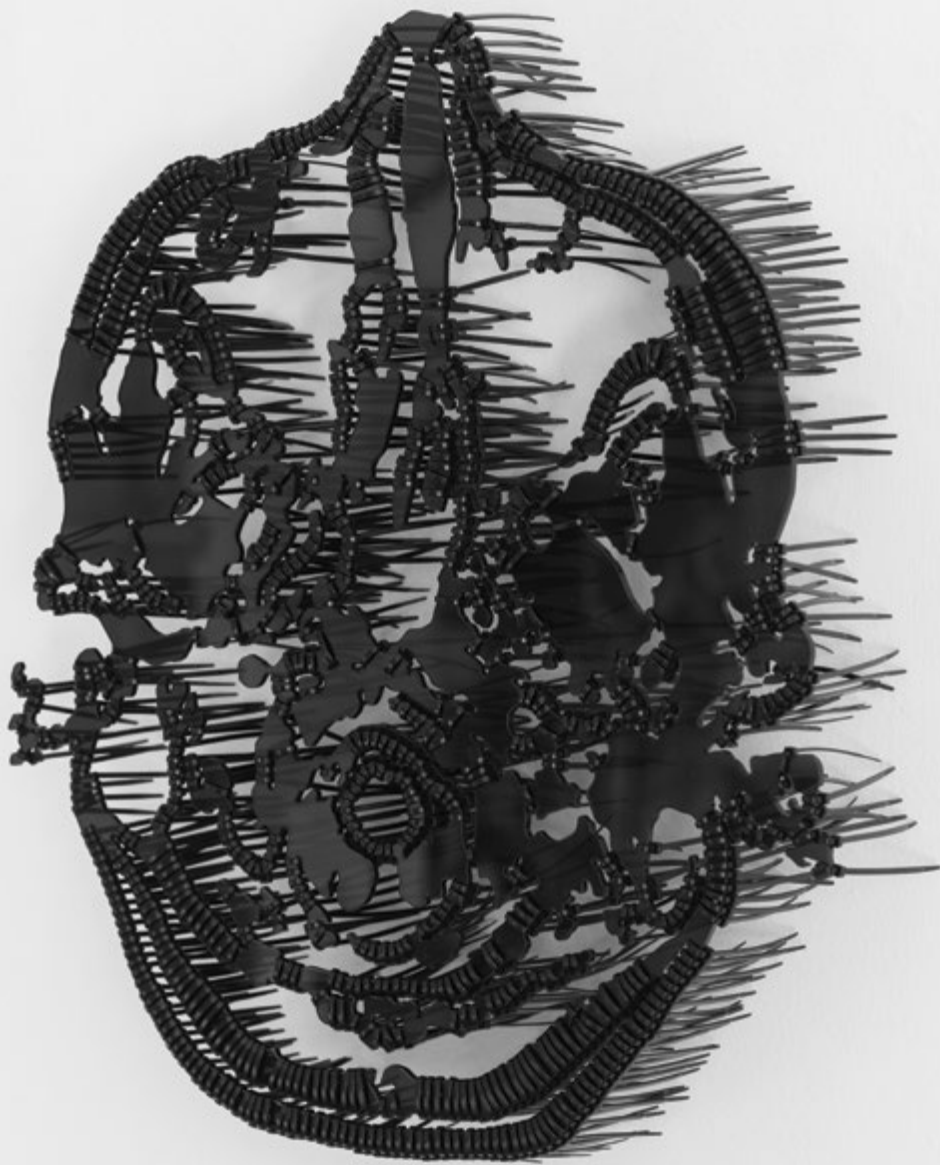
בשם התערוכה, "אישונים מתרחבים בחושך", מעיין שחר מזכירה לנו עובדה מדעית ידועה – גם אם ייקח להם רגע, העיניים יתרגלו לראות בחזרה גם בחושך. זוהי הזמנה לצלילה המתרחשת רק לרגע – עד שהחושים ישובו למקומם, יפרידו בין השכבות השונות, יבינו מרחב ועומק, יבחינו במנעד הצבעוניות הטמונה, ותוך ידיעה בטוחה שעוד מעט הכל ישוב להיות כשורה.

הצבע השחור נגלה בסקאלה רחבה של צבעוניות ומרקמים בעבודות החדשות של שחר. הוא מנצנץ בין אבני האספלט, אותם הפרידה בעמלנות ושקדנות ושיבצה כאבני חן יקרות בסדר ודיוק מחדש על גבי קונוסי התנועה. הוא בוחק מבעד לעשרות האזיקונים המהודקים זה אחר זה לחיתוכי הזכוכית האקרילית, שחור מט פוגש שחור מבריק. הוא מבעבע ומשתקף מבעד לחללים בתוך המים הכהים והעכורים. הוא גרגירי ואטום, עולה ויורד כמפה טופוגרפית, במבט על פני השטח אפשר לדמיון את אצבעות הידיים שפיסלו אותו. הוא מחוספס למגע באחד וקטיפתי באחר. הוא נוכח על גבי גולת זכוכית שנחשפת, כאישון מתרחב, מנסה להתרגל ולראות מחדש בחושך. הוא בולע אותך אבל הוא גם מאפשר להתמסר.

במאגרי הידע הרבים שנגישים לנו כיום, תפקוד המוח וצורת השפעתו על התודעה נותרו עדיין בעלטה. בעזרת אלגוריתם ניתן לפענח ולהגדיר את הרשתות במוחנו, את המהות שלהם, החיבור בין אחת לשנייה וההיררכיה, אך לרוב ייבדק המידע לפי קריטריונים של קבוצה. מעט יוסק מהנתונים של צורת המוח על מבנה האישיות של אינדיבידואל או על המחשבה. החוויה האישית עדיין אינה מדידה: הרצון להבין מוציא את שחר למסע. אך לנסתר יש לגשת בעיניים מציאותיות: רצפת הגלריה מרושתת בסימני אזהרה, מקבץ קונוסים ניצבים במרכז מבקשים עצירה או אולי דווקא נמצאים שם להכוונה – מפזרים אלומות אור, מתווים דרך להוביל אותנו בבטחה. אספלט הכביש שכיסה אותם, זולג בסמיכות בחזרה לרצפה, מחבק את קירות הגלריה, מחזק אחיזה. הידיים שביצעו את הפעולה, יצוקות אלומיניום, מחזיקות הפעם את הפנים והמחשבה. חוליות השרשרת המחברות ביניהן מתקשות להחליט במאזן שבין אונה לאונה, וזזות מצד לצד ממלאות את החלל בצליל מונוטוני. אל מול תחושת המאבק בין שני דליים התלויים מהתקרה, זוג פחיות משקה תלויות חבוקות. סריקות המוח תלויות בגובה העיניים אך מאפשרות לנו להתבונן ממבט על בהכרה, מבקשות שלא להיבלע בחזרה לחשכה. החלקים החסרים בפסל המונח על הרצפה מגלים תחתם מקווה מים רוטט, דג כסף מתכתי קופץ ראש. הפרקטיקה של שחר כוללת איסוף אובייקטים וחומרים מהסביבה הקרובה – הבית והרחוב, וביקורים תכופים בחנויות בניין. בסטודיו היא מביטה עליהם בעיניים חיצוניות, נקיות מעבר, משנה, מחוטטת ומובילה אותם למרחבים שונים. היא מפסלת בחומר מחדש, ותוך שימוש בהיסטוריה שלו היא מטעינה אותו במשמעות חדשה. שחר במרחבי העבודה שלה מעיזה לצלול אל הלא הנודע בכל פעם מחדש. היא מייצרת לעצמה הרחקה והזרה מהמציאות המוכרת, מעיזה לשמוט את הקרקע היציבה לה היא רגילה, ולהישאר נוכחת במקום רעוע. חוסר הידע פה הוא ברכה, הוא מאגר מים חיים של מחקר, אפשרויות ושאלות. שחר פוסעת בביטחון אל החשכה, אל מרחב ללא גבול. כחולמת בהקיץ, היא מגששת בעזרת הידיים קדימה באפלה, סומכת על קשר המוחייד שלה שיוביל אותה נכונה, בטוחה שהעיניים שלה יתרגלו לראות גם שם, בעלטה המוחלטת.

מעיין שחר (נ. 1988, חיפה), יוצרת בתל אביב. בוגרת בהצטיינות בתואר הראשון במחלקה לעיצוב קרמי וזכוכית (BFA) ותואר שני באומנויות (MFA) של האקדמיה לאמנות ועיצוב בצלאל. בנוסף למדה ב־San Francisco Art Institute. שחר הציגה במוזיאונים בארץ ובעולם בניהם תערוכת יחיד בגלריה בקיבוץ בארי ובתערוכות קבוצתיות במוזיאון הנגב לאמנות, מוזיאון ארץ ישראל, זומו נהריה, הביאנלה לאמנות בלרנקה, Museum Sztuki of Lodz ועוד.

In her work spaces, Shahar delves into the unknown each time anew. Distancing and alienating herself from the familiar reality, she dares to drop the *terra firma* to which she is accustomed and stay put in a shaky terrain. The lack of knowledge here is a blessing; it is a refreshing reservoir of research, possibilities, and questions. Shahar walks confidently into the darkness, into a boundless space. Like a daydreamer, she gropes forward in the dark with her hands, relying on the connection between her brain and her hand to lead her the right way, confident that her eyes will get used to seeing there, too, in complete darkness.

Maayan Shahar (b. 1988, Haifa), lives and works in Tel Aviv. Holds a BFA (with honors) from the Department of Ceramics and Glass Design and an MFA from the Master's Program in Fine Arts, Bezalel Academy of Arts and Design, Jerusalem. Studied at the San Francisco Art Institute (SFAI). Her work has been exhibited in galleries and museums in Israel and abroad, including a solo exhibition at the Art Gallery, Kibbutz Be'eri, and group exhibitions at the Negev Museum of Art, Be'er Sheva; MUSA–Eretz Israel Museum, Tel Aviv; Zumu–Museum on the Move, Nahariya, Israel; Larnaca Biennale, Cyprus; Muzeum Sztuki, Łódź, Poland; etc.

separated and carefully set in a new order on the traffic cones, as if they were precious gems. It shines through the dozens of cable ties fastened in a sequence to the acrylic glass incisions. Matte black meets glossy black. Bubbling, it is reflected through the spaces in the dark murky water. It is granular and opaque, rising and falling like a topographical map. Looking at the surface, one can envision the fingers that sculpted it. It is rough to the touch, and velvety elsewhere. It is present on a glass marble akin to an expanding pupil, trying to adapt and see again in the dark. It swallows you, and at the same time—makes it possible to surrender.

In the many databases available to us today, the functioning of the brain and the way it affects consciousness are still in the dark. With the help of an algorithm, it is possible to decipher and define our neural networks, their essence, interconnections, and hierarchy, but most of the time the data will be examined according to collective criteria. Little is deduced from data regarding the brain's shape on the individual's personality structure or way of thinking. Personal experience is still nonmeasurable.

The desire to comprehend takes Shahar on a journey. But the occult must be approached with realistic eyes: the gallery floor is strewn with warning signs, a cluster of cones stands in the center of the space, asking one to stop, or possibly wishing to guide—scattering beams of light, marking a way that will lead us to safety. The asphalt that has covered them drips back to the floor nearby, embracing the gallery walls, strengthening its grip. The aluminum-cast hands that performed the act now hold onto the face and mind. The links of the chain connecting them fail to opt for one side in the balance between the lobes, pendulating and filling the space with a monotonous sound. The struggle between two buckets hanging from the ceiling is juxtaposed with two suspended soft drink cans held in an embrace. Brain scans are hung at eye level, but allow us to observe consciousness, asking not to be swallowed back into the darkness. The missing parts of the sculpture lying on the floor reveal a vibrating pool of water beneath them, a metallic silverfish diving in head first.

Shahar's practice includes collecting objects and materials from her immediate surroundings—the house and the street, as well as frequent visits to building supply stores. In the studio she scrutinizes them with external eyes, devoid of a past, altering, wiring, and carrying them to different realms. She re-sculpts the material, using its history, thereby charging it with a new meaning.

In the Dark

Naama Haneman

A suggestion made by a friend, a brain researcher, led Maayan Shahar to Ichilov Medical Center. She drank a prescribed dose of a drug and wandered the white corridors accompanied by an assistant. She then lay down, was inserted into an MRI scanner, and let the machine linger inside her head. The machine slowly monitored brain tissue, scanned her body vertically and horizontally from the crown of the head to the base of the spine, and ultimately produced a printout: layers of blacks, whites, and grays; scans recounting her brain.

The use of hallucinogenic drugs is prevalent in research exploring different treatment therapies seeking to alter the consciousness. These drugs cause a dissociative experience, leading to a sense of defamiliarization and estrangement from reality, allowing one to observe it anew and gain fresh insights. It is an intuitive perception which differs from the sensory perception we know, one which does not adhere to the sense of self, whether physically or in terms of identity. It produces a momentary capsule reality in which the mind's attention is suspended, opening a window to one's inner self—a rare experience to which we are unaccustomed as adults, whose comprehension of the present relies on memories, feelings, and past experiences, alongside a desire for a predetermined future experience. It is an opportunity to return to the experience of the child, who is not yet in line with his self-identity, which will dissolve over the years and be replaced by a structured reality.

Through the title of the exhibition, "Dilating in the Dark", Shahar reminds us of a well-known scientific fact: even if it takes a while, the eyes will eventually adapt to seeing in the dark. It is an invitation to a short-lived dive—until the senses come around and can once again tell the different layers apart, grasp space and depth, notice the intrinsic range of colors, knowing that everything will be back to normal shortly.

In Shahar's new works, black is revealed in a broad scale of textures and colors. It shimmers amid the asphalt stones, which she has meticulously

DILATING IN THE DARK

Maayan Shahar

2022

Curator **Naama Haneman**

Artport staff:

Director **Vardit Gross**

Residency program manager **Yael Moshe**

Exhibition and events producer **Naama Haneman**

Gallery assistant and social media **Nitzan Gaon**

Graphic design **Studio Gimelz**

PR **Mira Ann Beinart PR**

English translation **Daria Kassovsky**

Construction **Sassi Mazor**

Photography **Tal Nisim**

Special thanks **Noam Goldway, Gil Dotan**

Artport, founded by the Ted Arison Family Foundation, is a non-profit art organization fostering and promoting contemporary Israeli art. Through conferences, exhibitions, workshops, professional training, and Israel's leading visual arts residency, Artport advances artists and the connections between art and society.

The Ted Arison Family Foundation:

Jason Arison (Chairman), Shlomit De-Vries (CEO),

Rachel Cohen (Deputy CEO and CFO), Yifat Shmuelevitz

(VP of social investments)

Advisory Board: Dan Muggia, Ido Barel, Ilan De-Vries,

Mira Lapidot, Sally Haftel Naveh